

Lausunto hallituksen esityksestä (204/2024 vp) aserikoksia koskevan sääntelyn muuttamiseksi

Ampuma-aseen käsittely vakavan rikoksen tekemistä varten

2 § Joka pitää hallussaan ampuma-asetta tai kaikkia sen kokoamiseen tarvittavia osia taikka lainaa tai luovuttaa sellaisen asean tai sen mainitut osat toiselle **olosuhteissa, joissa ase on omiaan päätymään käytettäväksi sellaisen rikoksen tekemiseen**, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta, taikka 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun terroristisessa tarkoituksessa tehdyn laittoman uhkauksen, 2 §:ssä tarkoitetun terroristisessa tarkoituksessa tehtävän rikoksen valmistelun tai 4 b §:ssä tarkoitetun kouluttautumisen terrorismirikoksen tekemistä varten tekemiseen, on tuomittava ampuma-aseen käsittelystä vakavan rikoksen tekemistä varten vankeuteen enintään neljäksi vuodeksi.

Esityksessä on todettu, että vaaran asean päätymisestä vakavan rikoksen tekemiseen tulisi olla varteenotettava. Teon tulisi tyypillisesti olla sellainen, että siitä seuraa asean päätyminen sellaiseen käyttöön. Tätä kuvattaisiin rangaistussäännöksessä abstraktista vaaraa kuvaavalla ”on omiaan - rakenteella”. Mainitun vaaran lajin kanssa linjassa on se, että teko-olosuhteiden perusteella on oltava ulkonaisesti havaittavia tai muuten todennettavia seikkoja, joiden mukaan on perustellusti luotavissa yhteys ampuma-aseen hallussapidon, lainaamisen tai luovuttamisen ja aseiden mahdollisen vakavan rikollisen käytön suhteen. Tätä ei voitaisi välttämättä päätellä mistään yksittäisestä seikasta tai tiedosta. Kysymys olisi epäillyn rikoksen tutkinnassa ja myöhemmässä rikosprosessuaalisessa käsittelyssä ilmenneiden seikkojen kokonaisarviointista. Kokonaisarviointissa huomioon otettaviksi on mainittu esimerkiksi lausumat ja uhkaukset, joilla henkilö ilmaisee aikovansa tehdä vakavia rikoksia. Lisäksi huomioon voidaan ottaa muut henkilön toiminnasta olevat tiedot.

Tulisiko edellä mainittuja olosuhteita vielä hieman täsmentää ja kirjata perusteluihin, mihin säännöksellä pyritään ja mikä on sen tarkoitus. Esimerkkinä on toki mainittu hallussapito mahdollista jengien välienselvittelyä varten. Säännöksen soveltaminen saattaa jäädä aika vähäiseksi.

Törkeä ampuma-aserikos

3 § Jos ampuma-aserikoksessa rikoksentekijä pitää mukanaan ampuma-aselain 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua ampuma-asetta järjestyslain (612/2003) 2 §:n 1 kohdassa tarkoitetulla yleisellä paikalla tai kulkuneuvossa ilman oikeutta sellaisen aseiden hallussapitoon ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomittava törkeästä ampuma-aserikoksesta vankeuteen vähintään kahdeksi ja enintään neljäksi vuodeksi. Yritys on rangaistava.

Yleisesti voin todeta, että varsinkin käsiaseiden hallussapito huumausaine- ja väkivaltarikosten epäillyillä on yleistynyt. Ehdotettu muutos onkin tarpeen. Toisaalta on sattumanvaraista, pidätetäänkö esimerkiksi saman huumausainerikoksen epäillyt julkisella paikalla, ajoneuvosta vai kotoaan. Tällöin samaan rikokseen syyllistyneiden tekoja arvioidaan ampuma-aserikoksen osalta eri tavalla. Tulisikin kiinnittää huomiota enemmän hallussapidon tarkoitukseen. Toki tavallisen ampuma-aserikoksen rangaistus voidaan mitata lähelle kahta vuotta, mutta rangaistuskäytäntö on viime vuosina ollut lievempää (3-6 kuukautta). Voisi korostaa vielä, että myös tavallisen ampuma-aserikoksen rangaistuksen mittaamisessa voidaan ottaa huomioon se, että aseiden hallussapito liittyy muuhun rikollisuuteen tai rikolliseen tarkoitukseen. Se, tuleeko minimirangaistuksen olla kaksi vuotta, jääköön lainsäätäjän harkittavaksi. Lievemmissä tapauksissa tuomioistuimet päätynevät kokonaisarviointiin perusteella joka tapauksessa tavallisen ampuma-aserikoksen rangaistusasteikkoon.